

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Két év 6 frt. Fél év 3 frt. Évesre 1 frt 80 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetési papír a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:
Öt házas polttor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyiltlár garmond sora 30 kr. — Nagyobb és többhírű hirdetések jutányosan eszabköztetnek.

A lap melléki részére a a nyiltlár vonatkozó minden kérelmek a szerkesztésbe küldendők.
Előfizetési papírok, reklámok, és hirdetések a kiadóban tartandók.

A marosai szőlőválság-kötelezettek kegyelmi kérvénye.

Főispán Császár és apostoli Király,
Legkegyelmesebb Urunk!

Nógrádvármegyében fekvő Marosai község határában 155^{1/2} hold dézsmás szőlő létezik, melynek válságdíja oly magas összegben lett bírólag megállapítva, s pár hónap előtt a magas kormány által ki is utalványozva, hogy ha az rajtunk végrehajtás utján megválték, nem csak szőlőinket, de összes ingó s ingatlan vagyonunkat is elveszítjük, a kénytelenek leszünk községünkben kiköltözödni a földönfutók házába, miként azt kétségtelen bizonyítékokkal és számokkal bebizonyítandjuk. A hivatkozandó okmányok egész halmozatát képezvén, azokat jelen folyamodványunkhoz csatolni illőnek nem találtuk; hanem azon reményben élvén, hogy Főispán panaszunk megvizsgálására a magas kormányt átutalván méltóztatik: azokat ezen folyamodványunk másolatával együtt, a nagyméltóság kir. belügyminisztériumban terjesztettük, s ez uttal csak hivatkozunk rájuk.

Az 1868. XXIX. törvény a dézsmás szőlőket föl szabadította, hogy azokat a nép előtt becsesebbé tegye; hogy a nép előlíváltási kedvét fokozza, s borászatainkat fölvirágoztassa: ám de a kényszermegváltásra néve a legcélzárutlenebb módozatot állapította meg. Ugyan is az: 858^{1/2} for. beszolgáltatott tíz évi dézsmá bor közép ára vételért alapul, holott azt kipurhatolati lehetetlen, mintán a rendes uradalmakat kivéve, hol a gazdasági számadások megtartának, a melyekből némi hiányos adatokat ki lehetett böngezni, az egyes birtokok a száma alkalmas jegyzékeket nem vesztettek, s így becalés után kellett a szőlők termőképességét a bor árát meghatározni. A nép nem kérelmezvén a megváltást, nem hitte, hogy őt arra kényszeríteni lehetne, a így sok helyütt nem folyt be a bíróság és a becalók megválsztásába, a törvény pedig vagy a kormány nem gondoskodott arról, hogy ily esetben a törvényekben jártilan nép részére ügygondnok rendeltesék, miként a tagosítási ügyekre néve intézkedett.

Es által a válságkötelesek teljesen a válságjogosultak hatalmába kerültek, kik aztán befolyásukkal a bíróságot és becaló bizottságot tiszta szorint megalakították. Ily szerencsétlenek voltunk mi is, a kik csak is akkor ábrándultunk ki elfogultságunkból, akkor gondoskodtunk védő ügyvédről, midőn a szőlők termőképessége és a must közép ára már jogtérvényesen meg volt állapítva. A megváltás ezen módja bünteti a szorgalmat és jutalmazza a tungságot, a miként belgaolandjuk, sok esetben képtelen eredményre vezet.

A megváltásnak leggyászorúbb s legigazságosabb módja lett volna az adócsatater; mert abban minden szőlőrezlet tiszta jövedelme a szőlők és parlagok minőségéből képest meg van állapítva, melynek 29.75 százaléka képezi az egyenes adót, a mi megszásszorozva szolgál becár gyantát egy a végrehajtásuknál, valamint az illetékek kiszabásánál. E szerint csak is azt kellett volna elhatározni, hogy a becár hanyad része illesse a válságjogosultat, miként ezt az irványokra néve az 1871. LIV. törvény aként rendel, hogy a hol tízed vagy kilencedik dézsmá divatosz, egy harmad, a hol pedig ennel súlyosabb volt a dézsmá, fele illesse a volt földesurat. Ily törvény mellett egyetlen jogbiztos néhány hét alatt az egész megye dézsmás szőlőinek válságdíját tisztába hozhatta volna, míg most az eljárásban tapasztalhatunk bíróságok rengeteg pászba kerültek, évek hossza során nem tudtak eligazodni, a mi által rakásra gyűlt az évi tartozás, és legtöbbször rom mezték teljesítettek.

Hogy Főispán a mi előadásunk alaposágát beláthassa: NB. alatt ide mellékeljük a bizonyítványt arról, hogy Marosiban a dézsmás szőlők és a parlagok összes tiszta jövedelme 763 frt 57 krajczár, a melynek 29.75 százaléka képezi az egyenes adót. E szerint az adó 224 frt 19 krajczár, az megszásszorozva 22419 frtöt képez, a minek Marosiban, hol hatod és 565^{1/2} dézsmá divatosz, a dézsmajogosultakat megillető fele 11209 frt 25 krajczár. Amde a dézsmaborok kezelése fölzerelési s kezelési költséget igényel, a azért ezen összeg egy hatod része leszámítandó lenne, a így maradna tiszta vállaltat 9341 frt 25 krajczár, a melyből minden 1200 öles holdra átáljában, s így az értékelt parlagokat is bele érve, 60 frt 7 krajczár; ha pedig a szőlők tiszta jövedelmét egyenként azok jobb rosszabb minőségéből képest vonók vizsgálat alá: akkor a jó

szőlők holdja bizonyosan messze meghaladná a 100 frt összegét is: mert a parlagokra vizsálag csak egy válságdíj van; az adócsatater alapján kiszámítandó válságdíj tehát okvetlenül a legbiztosabb, és a dézsmajogosultakra néve sem kedvezőtlen; mert a mi dézsmajogosultakra néve a vármegye előlíváltási szőlőhelyén, az első osztályú szőlők 90, a második osztályúak pedig 70 frton lettek egyenként megváltva, a divényi és szécseányi uradalmakban pedig egy hold szőlő megváltása egyenként csak 48 frtba került és a jogosultak még sem panaszkodnak a válság esakélye miatt.

Méltóztatásuk ezen számításnál szemben a bírói megállapítást vizsgálat alá venni. A SNB.—IONB. alatti szőlőválsági táblás előterjesztések ből világos, hogy ezen 1866^{1/2} 01, vagy is 155^{1/2} holdból álló dézsmás szőlők után 29170 frt 78 krajczár válságdíj lett megállapítva, a mi 44 rézletre fölözvén s 22 év alatt hódvára 51868 frt 52 krajczár, a így minden hold, ide érve a szőlők telmes részét képező parlagokat is, 187 frt 69 krajczár kerül, 44 rézletenként fizetve pedig hódvára 333 frt 55 krajczár. A pórköltségek minket terhelő fele ezen kívül sok száz frtba rag.

Midőn ezen képtelen ítélet jegerőre emelkedett, kérve kértük a magas kormányt, hogy ne utalványozza ki ezen értelen összeget, mert az állam kárt fogja vallani; kértük, hogy a pénzügyminisztérium a maga közege által vizsálgassa meg a dolgot, és ha igaznak mondunk, igazadjon meg a kintalványozást, hogy válságjogosultak kényszerítve legyenek a kormány közege köbejöttével valnak alkuba bocsátkozni, s a támasztott követelést a méltóság mennyiségre lecsökkentse, hogy az állam ne károsodjék: a kormány kiküldte a jogbiztos, a kinek jelentését nem ismerjük, de azt megdöbbenve tapasztaljuk, hogy a fentebbi összeg ki lett utalványozva, a fentérei ívetek megtaptak, s fentéren kényszerítettünk.

Főispán Urunk! a lehetőségre nincs kötelezettség. Mi a megállapított összeget megfizetni képtelenek vagyunk, és előre is tudjuk, hogy a mit a mai súlyos adók mellett szőlőválság fejében végül megfizetni lehetne; és az lejárandó össze megfizetésének kétsédelmi kamataira s a végrehajtási költségekre sem lenne elegendő, s így az állam számára nem marad egyéb hátra, mint szőlőinket csak egy éven

A „NÓGRÁDI LAPOK“ TÁRCZAJA.

A díszelőg bölcsője.

— Rajzolat az életörténelemből. —

Készítéi: Ötödik. (9-ik tolytatás.)

A régi írók atyjáról Peleuszi névvel is szerepeltek Achillest: Patroklos együtt neveltetett volt Achillessel, s a bátor és nemes lelkű Iju a Peleuszi legkedvesebb barátja vala „Trójánál“. (Hom II. 23. 85.)

Felismeretes után az ifjú Achilles azonnal indult részt venni a trójai hadban. Neki minden életcséménye ezen a helyen összpontosult, itt tűnik föl a lecs halhatatlanság vilátsága, egyessége s rettenthetlensége által. Egyike volt már Achilles Trója alatt a legtekintélyesebb daláknak, midőn Agamemnon elrabolja tőle kedvesét Briseid, ettől fogva a megsértett hő a harcától egészen visszavonult, s fogadtat tett, miszerint: nem harcol addig, míg Agamemnontól elégtételt nem nyer. Achilles saemlegességének következménye azonban az lett, hogy a görögök minden csatában és párvádsalban szerencsétlenül harcoltak. Achilles a görög harcászoknak példányképc: szokott lenni, minden egyes igyekesét őt megközelíteni a vilátságban, a hol ő fölhalhatatlan volt; az ő alakja fölkeléseltette a csapatokat, ő volt a számó, kintán a görög katona meg küzdött volna az alvilág minden

rémével. De Achilles kardjának csapásai már nem ballataznak ki a csatazajból, s nem csillag sisakja vezérfény gyantán a sorok előtt, a görög katona levert kedélyével hátrál, gyáva lett, mert nem hallja dühögni a Peleuszi palaszt, s azt a biztató süvöltést mit hőseinek utánoszhatlan nyílal idéztek elő.

Híába küzdenek Agamemnon és a Nagy-Aias, a trójaiak szácaik mögö fűik vissza őket, a harcban kitűnő Hektor a táborba nyomul, s dacára Aias akadályozni igyekvő ellentállásának, Proteilaos hájóját fölgyújtja. (Hom. II. 15.) Ezen végül pillanatban ráveszik Agamemnon, hogy kérelő követtséget küldjön Achilleshez, ez azonban, kérelhetetlen marad mindamellett saját fegyverzetébe öltözve, elküldi Patroklost, nem Agamemnon, hanem a nemzete iránti szeretetből. Patrokloste öldökölög rohan a trójaiak soraik közé egy parcsra felartóztatja a győzők rohanását, „míg végr őt is elsejt Hektor véres kardja“ (Hom: II. 16.) Midőn Achilles meghallja legjobb barátjának megölését, haragja határlatlanság lesz; fogadása és Agamemnon iránti gyűlölete háttérbe szorult a bossza mellett, s egyedül Hektor vétét szemjübozza. Kijelenti, hogy részt kíván venni a harcban s most Agamemnon is a méltányosságának megfelelőleg fényes elégtételt ad neki. Achillesnek megjelenésével a csata azonnal nagyzerű fordulatot vett már magában jelenléte lelket és bizalmat öntött a megrémült achajokba; Achilles haragjában rémültes vala, a bosszú szászaknak erejét önté tagjaiba, csapásai oly hatásosak voltak, mintha villámok hullana

a trójai seregbe, mely nem állhatván ki több a harcásztó rohamot, futással menekült: a város falai kőek. Híába igyekvők Hektor a futókat megállítani, rövid percek alatt egyedül maradt a csatateren, s erejében bizva, elszántan várta be a párbajt, melyet Achilles haragja igére neki; az első összecsapás után azonban Hektor éreztén a görög hő fölényét, hátrálni kezdett. Borszasztó vala e két nagy dalis párbarna. Hektor sem birt ellenállni Achilles dühös támadásának, s Homér szerint háromszor esett a falak köztül, míg végre lesháratott.

Azt mondja Homér ezen harczról (H. II. 20.23) hogy Achilles szekeréhez köti ellenségének holttestét, s egy harcosja táborába; ebből az következtetjük, hogy az akkori hőök harcakosikon vityak annyira bírnak párbarczalkat a csúcsok vettek részt a csatákban. Ehhez hasonlót találunk Homérnél, Patroklost holttestét és harcz-eszközét vívott küzdelem leírásában is (II. 17) mint szintén már Herakles és Theseus élet történetében is.

Visszagondolva magunkat ama kor színvonalára igen szép oldalról találunk jellemző Achillest, Priamosnak elfogadása alkalmával. Nem lehet ugyanis eléggé bocsátunk benne azon vendég szeretetet és gyöngédséget, mellyel legnagyobb allanságának látja a szerencsétlen Priamos iránt viseltetett; nem csak hogy a hő holttestét visszajárja neki, hanem még eltemetésére tizenegy napi fegyver szünetet enged s közreműködik a halotti szertartás fényének emeltesében (Illias 24).

(Füge hár.)

eladalmi, a nélkül hogy a válságközeg befolyónék Söt az azon esetben sem lenne behajtható, ha minden fa vasik elárverésüknél is; mert Marcal községében a 11NB alatti telekkönyvi kivonat, és 12NB alatti kombináltum szerint, csak 11 volt urbéri házbély és 49 szőlőeség létezik, a mely urbéregek tagosított állománya csak 41554 majorági osztályozott holdból áll, a határ részéből, a határ melletti kibányás. Ezen tagban csak 7.95 hold elő osztályú szőlőföld van. Mi tehát gabonából nem pénzeltethünk, mert az életünk fenntartására is alig elegendő. A szőlők valóban egykor azon jövedelmi forrásunk, melyből az adót s egyéb kötelezettségeinket fűdtük; de miután azokat a jogosult uradalmak visszabocsajtották, ők pedig megdöbbenve nem elhatároztunk, azokat elfogadni vonakodtak, a helyett belekötötték a visszabocsajtsi formáságokba, elvégre is fogalmakkal a tetemes többséget megváltásra kényserítették: most a szőlők fájdalom legnagyobb részben parlagos hervorok, a egytől egyig elfogók pusztulaj; mert nem tudjuk, mikor fognak újra kelni.

A mi összes vagyonunk nem elegendő a váltási költség törlesztésére; mert községünkben a legtekintélyesebb Szendrői Károly féle 464.22 majorági holdból álló nemesi birtok, mely emeletes lakházzal és drága gazdasági épületekkel van ellátva, s a határ javából kibányásig úgy, hogy a mi összes vagyonunknál kétszeres is többet ér, a 13NB alatti telekkönyvi kivonat szerint, 36300 forint nettó szabadkézből eladva: s így ezzel igazolva van, hogy ha minden vagyonunkat földadalmakba, a kincstár követelésének kielégítésére köptelenek vagyunk.

Főlegesen Urunk! jogállamban ily égbekiáltó igazságtalanságot tűrni nem szabad, ha van mód a jogtalanságot megorvosolni. A szőlőválasztás Deák Ferencz halhatatlan nevével van összekötöttségben, a mennyire a szőlők fölszabadítását ő indítványozta. A kegyelet nem enged, hogy ezen nagy férfi nőröbcs, — kit mi Magyarország második megalapítójaként tisztelünk, — ily szomorú emlék fűződjék. Ezen nagy tekintetű kivált meg kell említenünk, hogy a borászati fölvirágzása hányaknak életkérdése; mert miután a philoxera Francziország szőlőit tönkretette, ha megértjük a kor intő szavát, és országos teljes hittelű egyet fogja kezelné a külföldre szállítandó hamisítatlan borokat, úgy, hogy a nemes bort termelő gazdák ezúttal egyetlen állnának. Ezen körülményben: milliókat lehetne ily módon beédesgetni ipari és pénzügyi hasznukba. Am de ha a minden philoxeránál veszélyesebb dezamváltság folytán a nép eszébe alpuztulnak: ezen nemcsak ily elonyeznek; mert a világkereskedelemben számára szükséges barmony nyújtogat csak a nép százezrei állíthatják elő. Ez indokból a nép szőlőinek elpusztulását a bazar érdekében minden áron meg kell gátolni, és a nép tevékenységét a az értelmes szőlőművelést hathatós eszközökkel elő kell segíteni.

Tudjuk Főlegesen Urunk, hogy bevégzett tényekkel állunk szembe: de mi mégis melyen meg vagyunk győződve, hogy a királyi hatalom neheztal bajnokot segíti; és még erősebben hiszünk, hogy a világ legnagyobb fejedelmis, a magyar nemzetnek a bátyáig szorult királyja akar is segíteni a nép baján. Adtunk meg alázattal eszedzünk Főlegednek, méltóztatásuk panaszunkat megvizsgálatni, és ha az alappal bír, a nagyméltóságu bel igazság és pénzügyi minisztereknek meghagyjuk, hogy oly pórt szőlőválasztási törvényt tegyenek az országgyűlés elé, mely szerint azon esetekben, midőn a dézsás szőlők birtokosai a catastrofi bevételek fölött nem jutnak, úgy, hogy e miatt nem csak milliókat, de egyéb javukat is veszély fenyegeti: a váltási költség a catastrofi bevételek le lehetne szállítva igaz, hogy ily módon az állam több millió terhet vállal magára: de ez az eset ily törvény nélkül is bevételemmel már, mert odig is milliókra megy az állam vesztesége, és a váltási költségek meggyámolítása nélkül a veszteség még nagyobb mérvben be fog következni; mert az állam a nép fizetőképességét folytán kénytelen lesz a szőlőket elárveresíteni, a nélkül, hogy a kincstár követelése fűdésre lenne. Ellenben ily igazságos és célszerű törvényvel elejét lehetne venni a szőlők elpusztulásának, s így megemeltetnek az adóalap, biztosítatnak borászattal jövője, fölvilágyoztatnak a nép kedve, s vizsátszra a bizalom a hatóságok és a törvényhozás iránt, a mi fájdalom ily végzetes követelményű törvény által nagyon is meg van igaztva. Ily pórtörvény tehát nem hogy kárt tenne a hazának, de kímélhetetlen hasznos okozna s begyógyítaná a vérző sebeket.

Azon nem várt esetben, ha kérelmünk orvosolhatatlannak találtatik, legalább azon kegyelemért esedezünk Főlegedhez, méltóztatásuk a magas kormányt óda utasítást, hogy a jogtalanság szőlőket azonnal vegye át a elégtelen ki belőle a lehetőségig a kincstár követelését, de bimbélje meg egyéb javainkat; mert ezeket a méltóztatásig földadalmi nem tartjuk jogos dolgaunk, valamint azt sem hogy ezen tartozás fejében ingóságaink s egyéb javaink jövedelmei foglaltassanak

le; mert ezen tartozásnak a szőlőkbeli s azok jövedelméből kell földönteni.

Biztat a remény, hogy bizalomteljes könyörgésünk atyai meghallgatásra talál, és nem fogja Főleged megengedni, hogy a község és egyház alpuztuljon, mi pedig elhagyja kénytelenítettük apánk sírját. Emelt fölvel mondhatjuk, hogy a királyi kegyelemre érdemeink vagyunk; mert Marcal község jó erkölcséről, józan életéről és szorgalmáról meggyeszer ismeretes, s elpusztulása úgy a világi, valamint az egyházi hatóságoknak fájdalmat fogna okozni.

Ismétöljük alázatos kérelmünket, és maradjunk Marcalban, 1881. évi május hó 1-od napján, Császári és apostoli királyi Főleged

legalázatosabb hü alattvalói:
A marcali szőlőválasztás kötelesek.

Közgyűlési meghívó.

Az ország főrendei és képviselőit országgyűlésre egybehívó kegyelmes királyi meghívólevélük kihirdetés s az ennek folytán szükségessé válандó intézkedések fogantatásának céljából megartandó rendkívüli közgyűlés határidején Főispán ö Méltósága f. hó 9-ik napjának délutáni 10 óráját tűzvéni ki B. Gyarmatra a megye székházába, van szerencsém a megye bizottságának igen tisztelt tagjait megjelenőre felkérni.

B. Gyarmat 1881 június hó 4-én.

Mindék Károly,
alispán.

Az országos nőpar-kiállítás célja és tendenciája.

(Levél egy vidéki nőbő.)

Igaz van azok abban, hogy ha a fővárosban tartunk e témáról fölbeszédokat vagy előadásokat, abból csak a fővárosiak nyerhetnek tájékozást. Szivesen megfontom, hogy önkézből is leránduljak s szerény tehetségemmel és igénytelen fellegasombhoz képest tájékozom azokat a kiállításban való részvevőit iránt. Hígyje meg azonban kedves barátom, és a sok idő rabló le- és felrándulás az anyira igénybevett emberek részéről végtelen nagy áldozat. Hiszen elmondhatjuk nézetünket, javaslatunkat ezen utat is, mely Edison hozzájárulása nélkül is régóta képezi az egymástól távol lakók telefonját.

Ismétlem tehát, hogy a kiállítást három főre osztom. A keresők, illetőleg iparosok kiállítására, az iskolák és nyitvánok intézések és végül azon nők kézi munkájának csoportjára, kik végre is csak mint a család tagjai, házi szorgalomból vagy szükségéből (hogy ne kelljen a „munkedvelésből” eszt használnom, mivel a nők házi munkával rohasem foglalkozhatnak munkedvelésből) készítettek különféle kézi munkákat. E három csoport szerint kell a kiállítás érdekességének és értékének nyitvánitani.

Ha mindennekélvánt az első csoportra történik, lehetetlen nem utalni már most is azon örvendetes eredményre, melyet a nők munka-képességének előmozdítása körül használtak is tapasztalunk. Gyárakban, kézműiparágakban, a házi iparban, sőt a műiparban is találkoznak a nő áldásos és „szükséges” munkedével. Mert — aszonnyom szükséges a nő ipari foglalkozása és keresőképességének fokozása két kimagasló szempontból. Az első az általános, társadalmi és gazdasági szempont, melynek fogva munkaerők gyarapítását és kiaknázását követelünk és előmozdítanunk kell. Ennek lehet tudományos fontosságát és színezetét is adni. Hanem önök, hölgyeim, a rideg tudományos irányt jobban szeretik hozzáférhető népszerű alakban látni. Kár volna tehát az elmélet magas vesszőparipájára felkapnom, mikor a legegyszerűbb magyarázattal is lehet adni e fontosságunk. Ön, aszonnyom, vásárlásainál példának, ha két egyenlő áruval áll szemben, melyek közül az egyik drágább, a másik olcsóbb, mindenesetre ez utóbbit választja, mely teljesen megfelel ama célnak, melyre használni akarja. Így a gazdaság is. Ezer és ezer foglalkozási ág van, melyben a női munka ugyanazoz szolgáltatást teszi, mint a férfi munkaerő S emellett női munkaerő olcsóbb s elég jó, a gazdasági fejlődésre tehát választás nyereség annak bevételére és kiaknázására. Mert az ily olcsóbb munkaerő által milliónyi megtakarításokat hozunk a természetbe, s mi helyt valamely árnak termelése előnyösebben és olcsóbban eszközölhető, annak közvetlen hasznát maga a nagy fogyasztó közönség élvezi első sorban. Iue, aszonnyom, a társadalom haszna a női munkából. De menjünk tovább. Számos foglalkozási ág van, melyben a nőmunkája nemcsak „szükséges”, hanem „előkelő” lehet. A nőnek önmag tapintata, islése, kitartása

és türelme oly tulajdonságok, melyeket sok iparágban a férfi uom pótolhat. Példának a müházas, a csipke készítése, a női ruha pipercsükkök készítése, mind oly foglalkozások, melyekben a nő sajátos egyéni islést önt alakító képességét a férfimunkaerő pótolni nem tudná. Iue tehát m/g egy tekintet, mely okvetlenül nélkülözhetetlen teszi a női munkát. S végre, hogy hasznos ne töljön ki, nem szükséges s a női munka magának a nőnek érdekeiben? A kik kénytelenek a maguk vagy hozzátartozóik fenntartásának biztosítása érdekében két kezük munkájával dolgozni, hogy a háztartás kormányzata meg ne akadjon, azoknak szolgálatot tesz a társadalom, ha számukra oly foglalatos ágakat tesz hozzáférhetőkké, melyekben boldogulni képesek. Hány szegény hivatalnok, kisiparos, kikereskedő család van, melyeknél a családifő nem képes annyit keresni, amennyi a család fenntartásához szükséges. Ha már most a számos foglali álló család leánygyermekel kezdettől fogva segítik a háztartás terheit viselni, ezzel egyrészt a család anyagi viszonyai nak rendezéséhez hozzájárulnak, másrészt a saját jó jövőjük biztosítására is megtették az első lépést. Hát még azok, kik a sors tragikumára által vannak kényszerítve fenntartásukról gondoskodni? Ezekre nézve is áldás a munka, mely egyedül biztos végenmedéküket képezheti a szomorú viszonyok közepette is. Vagy ha a fővárosban ezer és ezer nő nem kézi munkája vagy értelmi ereje által keresni kegyerit, nem volnaak-e ezek az emberek könyörtelenségére utalva? És ahol a könyörtel megvonná tőlük a betevő falatot, iszonyú mértékben gyarapodnak a női proletáriátus és széles körben terjednek az erköletlenedések. Mindkét esetben a társadalom volna hivata a könyörtelre szorulókat támogatni s a roz utra tévedt nőket megmenteni a végleges elállításól. Tehát ismét közzévető a társadalomnak válik előnyére a női munkaképesség terjesztése, s minden intézkedés, mely azt előozza, a társadalom legmolegobb fölkarulására méltó.

(Folyt. köv.)

Gelléri Mór.

Irodalom.

Tábori és Parach nemzeti zomókereskedésben Budapestben megjelent: „Nom mesze van Nagykarolytól Beregassza” „Kőrösi lány” enkhangra zongorakísérettel lezárta Huber Sándor. Ára 80 kr.

A „Köpes Császári Lapok” 35-ik számának tartalma: Feloldásúja Elbeszélés, Irtó Prém József. (Ágcs.) — Csermák Perényi Kálmán költeménye. — Mazarin művelője. Történelmi elbeszélés. — Dóra. Elbeszélés. Irtó Csarja László (Vége) — A világlegkisebb törpeje. — A nihilista házja, Verrier Pál, fordította Korvasz E. — (Folytatás). — A hadipárti szánámpályok. — Menekül: Irodalom és művészet. — Történelmi apróságok. Egyrelog. — Szerkesztői éresek. A hét történelmi Képek: Paulina hercegnő, a világ legparányibb törpeje. — A lombok éretek. — Feltámasztás a Vízkelet meletti. Amerika övedréjében. Melléklet: „Borjélyos házasság” című regény 308—320. oldal. A borjélyosok: Heltaspár. — Páljánai talányok. — Talányok Meglátások — Kérdések, feleletek ajaklatok stb. Hírlevelek. Előzetési ár egy évre 6 frt, félve 3 frt, negyedve 1 f. 50kr. Az előzetési postátalványunk Mohor Vilmos kiadóhivatalba, (Budapest, Kalapácska 6. sz.) küldendő. E számhoz van mellékelve „Nővilág” című divatlapunk május havi száma és egy szines divatkép.

Színház. Május 28. Titilla hadnagya. Rákosi Jenő tarka förtömet, mely a külvárosi közönség számára szorint van feltalálva, a mi közönségünknek nem igen ismert. Jobb, ha a minházi könyvtár pora lepi. De az előadási jogot a direktor nem a melyok kedveért vette meg.

Május 29. Egy katona története. A D'Enery és Cormon özm könyvfacsaró drámája sokat megrikatott. Ez alkalommal lépett föl először a címesserebben az újonnan szerződött Széles József. Ily darabban, hol nem igazgatják a cselekményt beseö motívumok, a nincs egyéb mint vélello, mesterségesen kinos szituációk, minden a színésztől függ. Széletről el kell ismerünk, hogy a hullámos indulatok festősele öleg színt és tetemes erő mennyiséget használt. Nem közönséges színészi organumát jó fellegással érvényesítette. Sebők (Moraz gróf) ördögi szerepét öleg ördögiesen adta.

Május 31. Kapitány kisasszony. Megint bebizonyult, hogy a társaság erős oldala az operette. Ez az operette est is élvezetes volt. Konstátáljuk, hogy az előadás korokból és öszeregő volt. Don Januário és Tiszay egymásnak lotték teremve, egymás kedveért jöttek a világra. Ez a Tiszay legnagyobb forras. Tiszayné (Fanchett) és Kohay Etel (Mária Francziiska) a régiak, s mindig kedvesek. A mellékszerelőket is dicseget illeti. Sebők a Mungö szereczen alakjából, átgondolt játékkal, talpraesett legényt faragott az apródok lábikkal az öbűc minden beültet formálták.

Junius 1. Mukányi. Csiky nagy társadalmi karrikaturáját ma láttuk először. Egy viczolap meg-

elevenhármas alakjait Ugyanaz a metódus: egy-egy vonás kirívóan előtérbe állítva, mikroszkopice megnagyítva. A la Busch. A caricatureur ha egy láda által földre nyomott alakot fest, oly vékonyan rajzolja mint egy hártypapír és ha Pulaskyt festi, csak egy orrot fest: a többi csak járuléki! — Az előadók közt legkiválóbb volt Szeles (Zápolya) Kiltűnő maszkja, mord hangja és mimikája a mozdulatlanágban a legtöbb kacaját gerjeztették. Tiasay Mukányija egy kinev darabos volt, mindazáltal elég gondos alakítás. Lubrinov Julia (Margit) nagyon szépen, finoman játszott. Szereid Ábrátolaja gyöngécske volt. Czakóné (Vargáné) pedig egészen elhibázta szerepét. Veresné (Ella) gondosan, jó fel fogással játszott. Sebőkéné (Olga), Törökéné (Pirokka), Szabó (Várkonyi), Sebők (Csiprián) hasonlóképen. Terünk rövidségün nem engedji, hogy részletezzük az előadást.

Junius 9. Boccaccio. Kobay Etel jutalomjátéka. Kifogástalan összejáték. Minden egyes szereplő rendelkezéssel volt. A főbb szereplők: Tiasayné (Boccaccio), Kobay Etel (Fiametta) Tiasay (Pietro) mellett feltűnt Lubrinov Julia (Isabella) tiszta csöngő hangjával és kedves mosolyával; Szabó Józsefet pedig még nem láttuk ily jól rendelkezéssel. Jovialitás kádármeester volt. — A dícsérettel valamint a gúccsal fukarkodunk, mert a szerkesztő fukarkodik a térről.

— tny — 6.

Hírek.

Nász. Hombach Gyula a Zichy senioriális uradalom egyik kiltűnő gazdatiszta f. hó 14 én vezetni oltárhoz Porzsa Anna kisaszonyt, Porzsa Ferencz, p. egresi kasznár hájós és szellemes leányát. Városunk egyik szépe, Kubányi Ilonka kisaszony máj. hó 31-én tartja eljegyzését Balassovics József, az keresztai birtokossal. Az ég áldása kísérje a házassági szent frigyeket.

Művelés. Dr. Jancsary Sándor megyénk egyik kiltűnő tehetségű fiatal embere N. Kanizsán kir. algyőzeletit nevezetett ki.

A szecsenyi géphálítási verseny tegnap f. hó 4-én tartott meg. A kiállítás részleteiről Japunk jövő számában hosznak kimerítő tudósítást.

As előmagyar általános biztosító társulatnál a jég kár elleni biztosítások még mindig eszközteltek. A biztosítási díj Nógrád megyében 1 és három negyed százelet, Honmegegyben 1 százelet. A tükár elleni biztosítási összeg is tetemesen jobbn szállításot, mi tetemes megkötésért eredményez.

Nyilatkozat. A „Pesti Hirlap” szerkesztői és dolgozóitál és a kiadó cég, Légrády testvérek közt ismételve fölmerült elvi differenciák következtében az alulírott egész szerkesztőség a mai napon a nevezett lap szerkesztésétől visszaleptünk. A „Pesti Hirlap”-ot e szerint mártól fogva egy teljesen új szerkesztőség kezéből veszi az olvasó közönség és az alulírott régi szerkesztőség ezen, szellemi vezetéseben új lap tartásáért minden felelősséget magától elhárít a kérjük a t. olvasó közönséget, hogy ezt szivesen tudomásul vevné. A jövő hó közepén kezdve „Budapesti Hirlap” cím alatt hasonló alakban és kiállításban s ugyanazon előfizetési áron, ugyanazon szellemben s nemzeti politikai iránynyal, pártállás foglalással nélkül a közönségünk szolgálatára politikai napilapot indítunk, melyre a régi „Pesti Hirlap” előfizetőinek s a t. hazai közönségnek nagybecsű figyelmét és pártfogását kikeről bántorkodunk. A régi „Pesti Hirlap” szerkesztősége és őssze munkatársai a „Budapesti Hirlap” szerkesztőségnek tagjai lesznek. Kelt Budapeston, 1881. május 26-án. Czukási József, felelős szerkesztő. B. Kasz Iván, főmunkatárs. Balogh Pál, Berényi László, Kacsány Géza, Kürthy Emil, Rakosi Viktor, Szekosay Kornél, Dr. Wolf Vilmos.

A szélyi fürdő gyógyforrásait, alig mult el a sord idő, már is közel és távolból sokan felkeresik. Mint állandó vendégek addig bejelentettek, Halász Mózes Csányi nagy birtokos fia Aladár, nevelőjével Schnabel tanár úrral együtt; továbbá az új hátsán két szobát kibéreltek, Anginer László, Sztranyovszky Géza, Milován János és Bachár Gyula úrak. Hercefeld László családja pedig a régi ebédli termet bérelte ki. Az új ebédli terem most a verandára hozott üszeköltésbe. Dícsérettel kell továbbá kiemelni, hogy a fardhatlan új bérli Torbiza úr a fürdő kettes udvarát számos díszfával és virágokkal ékesítette fel; a tánczter is máshorá — oly helyre tetették, ahol a délutáni és lenyugzó naptól a fák sűrű árnya fogja védeni a mulatókat. Végül a járási szolgabíró Kaczkovics Iván úr és a körjegyző Siklaky István úrak kell elismerést szavaznunk, hogy a közlekedést siettek ideiglenesen oly állapotba helyezni, hogy az egyelőre ürhetőkön mondható. Bizunk azonban a megyei közigazgatási bizottságban, melynek most az utolsó közgyűlés által

a közmonka mikénti felhasználása hatás körébe fektetett, tehát hogy nem sokára tartós állandó uttal lesz ellátva a fürdő, melynek jó birnöve, a megye báráin is túl el van terjedve. Pünkösdtől hétéfőjén, amikor a fürdő ünnepélyes megnyitása lesz, B. Gyarmat és Szecsenyiből valamint a vidékről is igen sokan készülnék kirándoloi.

A „Nógrádi lapok” f. hó 21-ik számában közölt felhívásra az anyátlan maradt újon szülött szecseny árva ápolására adakoztak: főt. Pataky János 42 kr. Nagy Sándor 10 kr. Nagy Málka 10 kr. Nagy Jani 10 kr. Molnár Erzsike 4 kr. Laczkó Mái 3 kr. Laczkó Gizella 3 kr. Jakubecz Horka 10 kr. Straziinger Hermanné 20 kr. Varga József 10 kr. Aleram Antal 10 kr. Prajner Kálmán 20 kr. Tarcsányi Gyula 10 kr. Tihanyi Ferencz 6xcellja 1 frt. Heinemann Justinka 10 kr. Ungár Zeigmond 50 kr. Tereszianszky Hedvig 20 kr. Egy valaki Gyarmatról 10 kr. Borcsányi Mariaka 10 kr. Toldy István 10 kr. Az árvrák letene összege meg 1 Siklaky István.

A nógrádi ev. espereség az évi gyűléseit Lócsoncon következő rendben fogja tartani: Jun 14 én délelőtt 10 órákor egyetemes papi értekezlet, délután 2 órákor a kiltűnői, és után közvetlenül előbb a papi utána pedig tanítóit ösvagyára intézeti szék ülés. Junius 15 én délelőtt 9 órákor espereségi közgyűlés délután 2 órákor gyámintézeti ülés ennek végzetővel az espereségi gyűlés folytatása.

A helybell állami iskolai segély alap sorajátókáboz folytatolag e lapok többi számából nyeresemény tárgyakkal járultak: N... 1 finom (Rákóczi) tajt pipa szárral; az alap: 1 szoba—parfümiző készülők, 1 borostyáni szivar szívó, 2 gyntós tűszár, 1 finom órálnéz, 1 pénztárcza, 1 gyöngyhásony. tollkés, 1 szivarpipa, 1 szivarka tartó, 1 zseb jegyzék, Bachár Gyula: 1 kártyajegy doboz, 1 fogpiszkáló tartó; az alap: 1 csibuk, 1 porcelán gyufa tartó; Bálnier Ottóné: 1 pár nagyobb virágtartó, 1 szivartárcza, 1 szivarpipa; Vagner István: 1 vajlartó üveg szelencze; N... 2 db. papírméché-tábla, St... 1 kép „Malom alatt”, J... 1 virginia tárcza; N... 1 gyufatartó alak; Jencseny Gézné 1 album; az alap: 1 ékezer szekerényke (Kagylómunka), 1 ékezer tartó, 1 kézi gyerszartató, 1 dugasz csizsolt üveg fogantyúval, 1 virágváz, 1 czukorháló, 1 éji lámpa, 1 toleite tükör alpacca ábrányon), 1 kenyérgosár, 1 legyező, 1 zsebtöleite, 1 zsebkéfe börtökban, 1 doboz finom csokoládé, 1 porcelán hamutartó, 1 szivarpipa, 1 Amor alak, 1 ivópohár (préslét üveg), 1 ivópohár (alabastr. üveg; Szerény Irén k. a. 1 tintatartó (gyöngymunka) 1 ékezer szelencze (kagylómunka) 1 hamutartó; összesen 44 db. multiakkal együtt edig 70 nyeresemény tárgy. Az igen csinos gyűjtemény az állami iskola IV. osztály tanteremében (szobájában) minden időben megtekinthető zart szekrényben. Sőt felkerjük erre az igen tisztelt érdeklődőket a nál is inkább, mint hogy a szabadban töltendő kiürölkés alkalmával a tárgyak sérülés tekitetéből alig lesznek ott kiállításuk. S. G.

Tűzoltóink igen egyes próbát mutattak be a mult vasárnap. Szomorúan indult meg a kis csapat a városba udvaráról, mert a hosszas trombitálás daczára alig sereglett össze 22 tűzoltó; de a felmutatott jól sikerült gyakorlat után vig volt a hazavonulás. Igaz, hogy a most összejött 22 tűzoltó a legkitalább és legügyesebb tagokhoz tartozik, és így nem csoda, hogy e kis számú csapat mindentekinteben oly kiltűnően sikerült gyakorlatot mutatott be, melyhez hasonló az egylet fennállása óta nem volt; Látszik tehát, hogy a szim lit sem határos sokat. E 22 tagot az adott szón kívül, az egylet szép csőzjai, az egyetértés felé törekvés, személyes tekitetek és ambícióktól ment polgári kötelesség melegíték; azért egy fejelem mint gyűlésség tekitetéből pompásan sikerült a gyakorlat. Többen, mint jól tudják, igrasolhatják a gyakorlat elmulasztását, de a nagy többség úgy látzik nem érte még azt, hogy jó irányú egyleteket teremteni, fenntartani igen nehéz, míg ellenben azok elbuktatása a legkönnyebb; nem kell hozzá csak egykis megalkodott indolencia; és a nagy többség; mulasztását nem fogja igrasolni soha, s így bizony szigorú megróvást érdemel. A mult vasárnap gyakorlaton Mandósy Alajos főparancsnok ur teljesen kifogástalan részvétel mellett — vakmerőséggel határos dolgoknak voltak szemtanúi; ugyanis a Lócziati féle ház fedélzete egy—perc alatt megszárt meg, s a tűzoltók a felszereléssel teljesen készen voltak; ily idő eldög volt arra is, hogy a hosszú szolgabírói épület is körülvértessék. Az állami iskola emeltes épületének tetőzetén, mely alacsony melléképületeit tekintve, izoláltan áll; 3 perc alatt jelentek meg, Luby Sándor és Hábor Sándor három mászó tagok. Ezen magas emelétről Luby Sándor kötélen ereszkedett alá. Innen rohammal vette be a kis csapat a „Klapha” utca fedelét, melyek üszeköltésben állanak egymással, s melyek jóformán tűzfészeket képeznek. A múlt szünetnélkül és kiltűnő buzgalommal folyt le. A megjelent derék tűzoltók valóban dícsérettel érdemelnek. Gyakorlat után értekezlet tartott az egy-

leti majális tárgyában, melyen a rendező bizottság elnökeül egyhanglag Harmos Gábor egyfőt elnök úr választott meg, bizottsági tagokul: Mandósy Alajos, Milován János, Irányecz Jozsef, Filik Lajos, Bachár Gyula, Villim József, Karlik János, Luby Sándor, Deutb Armin, Hábor Sándor, Tomesko Sándor, Mezey Ignác, Fábry János, Mezey László, Bako István, Kommerell Tizola, Dancsicsky Béla, Beria Rozsa, Gregóri János és Horváth Dániel úrak. A majális mely igen fényesen igréztek, valószínűleg, a többség kívánása folytán a podluzsanyi erdőben még e hó 26-án fog megtartatni.

A helyb. róm. kath. elemi iskola növendékei f. hó 2-án majalist tartottak, melyen igen szép közönség volt jelen. A közönségben az iskolának jelen tagjai a vallás különbség nélkül több előkelő vendég is részt vett.

Haynald Lajos, kalocsai érseket, itt mindnyájuk által különösen szeretett főpap, mint haljuk a nyár folytán felmentőgátja, — szállóhelyét, Szecseny városát.

As első-nógrádi ev. papag B. Gyarmaton tartá az évi conferentiaját Vladár Viktor alcsopos ur elnöklete alatt Simko Frigyes lelkész ur lakásán. As értekezleten fontos vitairány volt a magyar agenda elkészítése, s általában a magyar lithurgia végleges megalapítása, melynek hiánya a magyar isteni tiszteletek megbonosításának lényegesen akadályja. A magyar agenda iránt megfogant tételt az intézkedések az espereségi közgyűlésen, mely ez évben Lócsoncon fog megtartatni f. 15-én — már az ügyelgyező Beniczky Gyula ur és az új főcsopos Svehla János lelkész ur ikerelnöklete alatt. Kérdés merült fel az iránt is, hogy az ev. papag külső megjelenésében miért nékülözi azon tekitélyt, mely a róm. kath. lelkészénaknál oly jellemzőleg megvan? Mert a róm. kath. papag mindentűt egyforma ruházatban jelenik meg, holott a ev. papok tarkábbnál tarkább öltözetben közlekednek a nyilvánosságal. E vételet kimondott az, hogy az első nógrádi papag kötelezővé teszi, miszerint ezuttal legalább a főveg tésekk egyetűtűt, s így elfogadottat fővegl a magyar kacsma. Elvetettatott a első nógrádi papi conferentia jegyzékébe is, melyből nem tetszéssel fogadottat az, hogy a első nógrádi conferentia kettő osztotta magát s még egy „hagyí conferentia” is alkotott, mely egy létszik a pánsáv elemek összpontosítását célozza. Ez ellen a kellő óras meg fog tétetni. Elfogadottat Vladár Viktor alcsopos ur azon indítvány, hogy a róm. katolikusok által a temetéseknel használt „Libera” gyásztövek árájra — az evangélikusoknál is inaguráltassék. Felmerült a maskorai kérdés is, de ebben a témáé javaslatra néve elgaxtak a vélemények. Egy része a conferentianak erélyesen óhajt főmóltálni a mult évi kértelti gyűlés jogtalan határozata ellen, melyben igen veszedelmes praecedens woodott ki; másrésze a conferentianak, mint megőrtétét és befejeztét, s az idő által behozottat ügyet — „egy kis fenntartással” agyonhallgatni véli. A közgyűlésen Vallentányi helybéli, ki egészen indokolatlannal kérését be állásáról, jegyzőül és pénztárnokul Gaál Mihály agárdi lelkész ur választott meg. A gyűlésen az említettekben kívül részt vettek: Vladár János, Kubányi Lajos, Rappanidész Károly, Simonidész János, Szujszka (Sivárvány) Mihály, Pecs (Fényes) Lajos, Drotner Sámuel, és Farkas Géza. A jelen voltak szivesen látott vendégei voltak Simko Frigyes úrnak. A komoly conferentia vég, de mindentekinteben kedélyes ebéd követé, melyen a jó tanácsokban sem volt hiány. A jövő conferentia Rappanidész Károly n. kúrtai lelkész úrnak fog megtartatni.

Halálhíre. Szentpéteri József, Lócsoncon népszerű, s általában pedig igen tisztelt egyén máj. hó 26-án elhalálozott. Béke poraira!

Nógrádmegyei hivatalos értesítő.

FELHÍVÁS

a megyei közönségi és körjegyzőkörhöz.

Ügyünknek rendezése, a nyugdíjalapot illető hálalékek beszedése és egyfőt alapszabályainak mostani módosítása sürgetően kívánják, hogy ezen ügyeket előkészítsük s egy tartandó rendkívüli közgyűlésnek előterjesztsek. — Ezen csélből s mert az hiszem, hogy a kendet mikénnyé fogja a további fejlődés útját kijelölni, van szoracsem tisztelet tagtársaimat f. évi jun. hó 30-ik napján reggeli 10 órákor Szeccsenyben megtartandó választmányi ülésre azon kérelemmel egybe hívni, hogy miután a választmányi ülések nyilvánosak és szükséges, hogy a kiltűnő tanácskozásban minél többen részt vegyünk, neccak a választmányi tagok, hanem a teadtelt összes tagjai a kiltűnő helyen és időben megjelenni szivakodjenek.

Kelt Lócsoncon, 1881. május 26-án.

Dracsicsy Dde, elnök.

